

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

30.12.2021. Nr. 1.7-2/1436
Uz 20.10.2020. Nr.1.2.-8/1415

Daugavpils pilsētas domei

*Par SIA „Atkritumu apsaimniekošanas
Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”*

Konkurences padome (turpmāk - KP) ir saņēmusi Daugavpils pilsētas domes vēstuli, kurā KP tiek lūgta sniegt atzinumu par Daugavpils pilsētas pašvaldības (turpmāk - Pašvaldība) līdzdalības kapitālsabiedrībā SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”¹ (turpmāk – Kapitālsabiedrība) izvērtējumu.

Daugavpils pilsētas domes vēstulei pievienota Kapitālsabiedrības novērtēšanas anketa, Kapitālsabiedrības izvērtējuma kopsavilkums Pašvaldības līdzdalībai Kapitālsabiedrībā (turpmāk abi kopā - Izvērtējums), biedrības “Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija”² 14.08.2020. vēstule Nr. 27/08-20.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

KP pēc iepazīšanās ar Izvērtējumu konstatē, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu attiecībā uz Kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem – sadzīves atkritumu savākšanu un apglabāšanu, kā arī lūgusi biedrības “Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija” viedokli, līdz ar to KP sniegs atzinumu par Izvērtējumu.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrības komercdarbības mērķis ir videi draudzīgu, efektīvu un kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sistēmas nodrošināšana Dienvidlatgales reģionā, Kapitālsabiedrības resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana, sabiedrības izglītošanas veicināšana vides jautājumos un atkritumu apsaimniekošanā.

No Izvērtējuma secināms, ka Kapitālsabiedrības pamatdarbība sastāv no sadzīves atkritumu savākšanas, t.sk. pārvadāšanas, pārkraušanas, šķirošanas un uzglabāšanas (turpmāk visi kopā – atkritumu savākšana), un apglabāšanas pakalpojumiem. Pamatdarbības ietvaros Kapitālsabiedrība apsaimnieko sadzīves atkritumu poligonu Demenes pagastā “Ciniši”.

¹ Pašvaldībai pieder 51,27% Kapitālsabiedrības kapitāldaļu, vēl ir Līvānu novada domei - 5,45%, Ilūkstes novada domei - 5,09%, Dagdas novada domei - 4,90%, Aglonas novada domei - 2,72%, Krāslavas novada domei - 9,45%, Preiļu novada domei - 4,90%, Vārkavas novada domei - 1,09%, Daugavpils novada domei - 15,09%

² <https://www.lasua.lv/#Par>

Pašvaldības ieskatā Kapitālsabiedrības sniegtie pakalpojumi atbilst VPIL 88.panta prasībām un līdz ar to Pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir saglabājama.

Attiecībā uz atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniegšanu, KP konstatē, ka atbilstoši 25.06.2013. Ministru kabineta noteikumu Nr.337 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" 3.punktam, Latvijas teritorija ir sadalīta 10 atkritumu apsaimniekošanas reģionos, kas liedz vienā reģionā darboties vairākiem atkritumu apglabāšanas poligoniem, līdz ar to atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšanā tirgus klasiskā izpratnē nepastāv. Vienlaikus KP konstatē, ka Kapitālsabiedrības darbību atkritumu apglabāšanas jomā regulē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un Kapitālsabiedrībai izsniegta sadzīves atkritumu apglabāšanas atkritumu poligonos pakalpojumu sniedzēju licence.

Līdz ar to, ņemot vērā faktu, ka attiecīgā Kapitālsabiedrības darbība atkritumu apglabāšanas jomā, ir pamatota ar atkritumu apsaimniekošanas nozares normatīvajiem aktiem un plānošanas dokumentiem, KP atzīst, ka Kapitālsabiedrības darbība, apsaimniekojot atkritumu poligonu "Cinīši", nodrošinot sadzīves atkritumu apglabāšanu, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 2.un 3.punktam, t.i., tiek radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un pārvaldīts tāds īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Attiecībā uz Kapitālsabiedrības sniegto sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu, Pašvaldība 24.08.2017., ievērojot Publisko iepirkumu likuma 4.panta pirmās vai trešās daļas priekšnoteikumus, lēma slēgt "in-house" līgumu ar Kapitālsabiedrību.

No kapitālsabiedrības finanšu rādītājiem redzams, ka Kapitālsabiedrības apgrozījums audzis no 2 038 077 EUR 2017.gadā līdz 3 599 299 EUR 2019.gadā, kas, kā norādīts Izvērtējumā, ir saistīts ar atkritumu savākšanas funkciju deleģēšanu un sniegtā pakalpojuma darbības teritoriālu paplašināšanu.

Pašvaldība Izvērtējumā norādījusi, ka atkritumu apsaimniekošana uzskatāma par stratēģiski svarīgu pašvaldības teritorijas attīstībai, jo kvalitatīvi ieviesta un uzturēta atkritumu apsaimniekošanas sistēma nodrošina gan iedzīvotāju vajadzību īstenošanu, gan sekmē apkārtējās vides saglabāšanu.

KP ieskatā konkrēta pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai atbilstoši VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam publiskai personai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu, piemērojot tiesību normā paredzēto izņēmumu. Lai pamatotu šādu izņēmumu, likums (VPIL 88.panta otrā daļa) tieši nosaka, ka publiskai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir pienākums veikt tirgus izpēti, novērtējot pieejamās alternatīvas, tostarp, vai konkrēto pakalpojumu vienlīdz efektīvi sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi efektīvi nodrošināt konkrētā pakalpojuma pieejamību un tā sniegšanu.

Izvērtējumā Pašvaldība norādījusi, ka atkritumu savākšanas tirgū nav konstatējama tirgus nepilnība un tirgus dalībnieku kapacitāte ir atzīstama par pietiekamu sadzīves atkritumu savākšanas jomā, arī KP rīcībā esošā informācija liecina, ka Latvijā ir pietiekams skaits privātu uzņēmumu, kas spētu nodrošināt atkritumu savākšanas pakalpojumu. Ievērojot iepriekš norādīto, pirmšķietami nav konstatējama VPIL 88.panta pirmajā un otrajā daļā noteikto izņēmumu pastāvēšana attiecībā uz Kapitālsabiedrības sniegto atkritumu savākšanas pakalpojumu.

KP aicina Pašvaldību izvērtēt citu pašvaldību pieredzi atkritumu apsaimniekošanas jomā³ un izsvērt iespēju sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu sniedzēju izvēlēties publiskā iepirkuma veidā, kas tādējādi savstarpējās sāncensības apstākļos ļautu nodrošināt

---

³ Saskaņā ar KP rīcībā esošo informāciju Carnikavas novadā, Ādažu novadā, Stopiņu novadā, Salaspils novadā, Ķekavas novadā, Mārupes novadā, Babītes novadā un Rīgas pilsētā atkritumu apsaimniekošanu nodrošina privātie tirgus dalībnieki publiskā iepirkuma rezultātā.

iedzīvotājiem un komersantiem izdevīgākās cenas, kā arī nepieciešamās kvalitātes atkritumu savākšanas pakalpojumu.

Vienlaikus KP pauž bažas par pastāvošajiem konkurences neitralitātes riskiem, t.i., ņemot vērā, ka Pašvaldībai atkritumu apsaimniekošanas tirgū ir vairākas lomas – tā ir atbildīga par reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi, nosaka atkritumu apsaimniekošanas kārtību un cenu Pašvaldības teritorijā, pastāv bažas, cik objektīvi Pašvaldība var lemt par šiem jautājumiem, ņemot vērā, ka vienlaikus tā ir arī kapitāldaļu turētāja Kapitālsabiedrībā, kas veic atkritumu apsaimniekošanu. Papildus KP ieskatā Izvērtējumā nav sniegta informācija par to, piemēram, vai pastāv kādi riski nodot pakalpojuma sniegšanu privātajam sektoram.

KP nav skaidrs pamatojums Izvērtējumā paustajam apgalvojumam attiecībā uz atkritumu savākšanas pakalpojumu: “Pašvaldība sadzīves atkritumu pakalpojumu sniedzēju ir izvēlējusies, pamatojoties uz izdevīgāko pakalpojuma cenu (kas tiek uzturēta visu pakalpojuma sniegšanas laiku)”. Pašvaldības domes 24.08.2017. lēmumā Nr.443 “Par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodošanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starppašvaldību organizācija”” ir sniegta norāde par to, ka Kapitālsabiedrības piedāvātais sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifs ir par 0,31 EUR lētāks salīdzinājumā ar tarifu 7,31 EUR apmērā, kas tika piemērots visiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, kurus bija noslēdzis SIA „Clean R” (iepriekšējais atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējs), tomēr KP ieskatā minētais nav vērtējams kā pilnvērtīga tirgus izpēte un cenu apzināšana, jo vienīgi publiskā iepirkuma rezultātā pasūtītājs var noskaidrot cenas un kvalitātes ziņā izdevīgāko piedāvājumu tirgū⁴. Vienlaikus, kaut arī Izvērtējumā, atsaucoties uz VARAM 2020.gada datiem, norādīts, ka Kapitālsabiedrības atkritumu apsaimniekošanas maksa ir viena no zemākajām Latvijā⁵, Izvērtējumā nav plašāk vērtētas pašreizējās Kapitālsabiedrības piedāvātās cenas ne tikai Daugavpils pilsētā, bet arī apkārtējos novados, vai pie nepieciešamās kvalitātes pakalpojuma tās ir ekonomiski izdevīgākas kā citiem iespējamiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzējiem.

Vienlaikus KP konstatē, ka Kapitālsabiedrības tīmekļa vietnē ir sadaļa “Vides izglītība”, kuras ietvaros iespējami sniegtie pakalpojumi Izvērtējumā nav vērtēti.

KP atgādina, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana⁶, izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem⁷, kā arī izvērtējums nedrīkst būt formāls.

Ievērojot minēto, KP aicina Pašvaldību precizēt Izvērtējumu ar iepriekš norādīto informāciju, kā arī iesniegt papildināto Izvērtējumu KP.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁴ Skatīt [Satversmes tiesas 06.12.2012. sprieduma lietā Nr.2012-01-01](#) 15.un turpmākos paragrāfus.

⁵ Daugavpilī 10,71 EUR/m³, t.sk. PVN, vidēji novados – 18,64 EUR

⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitāla-dalu-un-kapitalsabiedrību-parvaldības-likums>

⁷ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit https://ej.uz/PP_lidzdalibasizvertesana